

ВИРОБНИЦТВО В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ**Швець Ю.С., здобувач вищої освіти,****Миколаївський національний аграрний університет**

Всі види економічних ресурсів є в обмеженій кількості не тільки в домашніх господарствах, на підприємствах, в національній економіці, але і в світі загалом. Їх недостатньо для задоволення різноманітних і постійно зростаючих потреб. Розрізняють обмеженість абсолютну і відносну. Абсолютна обмеженість (рідкість) ресурсів означає їх природну обмеженість в природі. Абсолютна величина ресурсів фіксована, і ресурс, будучи одного разу використаний, не може використовуватися знов, т. до. він невідтворний. Наприклад, викопне паливо. Таких ресурсів недостатньо для задоволення потреб всіх членів суспільства одночасно.

Відносна обмеженість ресурсів - це їх недостатність в порівнянні із зростаючими потребами в них. Якби знизити потреби, то їх, можливо, і хватило б.

Проблема обмеженості потребує не лише економії ресурсів і зростання їхньої віддачі, але також: 1) оптимізації процесу споживання; 2) збереження й охорони навколишнього середовища; 3) здешевлення продукції та послуг; 4) забезпечення перспектив для розвитку виробництва й споживання.

Кожен вид виробничих ресурсів має свої межі та особливості обмеженості. Раціональне використання виробничих ресурсів потребує вивчення цих особливостей.

Ще жодне суспільство не мало досить ресурсів для виробництва всієї кількості та всього різноманіття товарів і послуг, яких потребують його громадяни. Обмеженість передбачає вибір. І люди, і суспільство мають постійно робити вибір: як використовувати доступні їм обмежені ресурси з метою знайти найбільш ефективний спосіб, тобто той, який найбільшою мірою сприяє задоволенню їхніх потреб. Проблема вибору виявляється у взаємозамінності виробничих ресурсів і їх різноманітному використанні.

Взаємозамінність вимагає вибору, із яких видів сировини можна виробити певний товар. Наприклад, шкільний пенал можна виготовити зі шкіри, дерева, пластику, джинсової тканини. Можна також певною мірою замінити трудові ресурси капітальними.

Якщо ресурс за якихось умов стає менш обмеженим, тоді беруть до уваги проблему різноманітного використання цього ресурсу. Із дерева можна виробити меблі, папір, двері, музичні інструменти тощо. У ринковій економіці найбільш обмежені ресурси є найдорожчими. Оскільки потреби завжди безмежні, а економічні блага завжди обмежені, то завжди постає проблема вибору.

Насамперед із проблемою вибору стикаються виробники. їм необхідно прийняти рішення: що виробляти, щоб задовольнити потреби споживачів та отримати прибуток. Обмеженість ресурсів ставить перед виробником нову проблему: які використовувати ресурси, технології, методи організації виробництва. Економіка вивчає проблеми виробничого вибору.

Будь-який вибір передбачає заперечені рішення. Якщо ми використовуємо якісь обмежені ресурси для досягнення певної мети, то втрачаємо можливість скористатися ними з іншою метою. При цьому поняття «ціна вибору» (або альтернативна вартість) належить до найбажаніших серед необраних альтернатив.

Обмеженість деяких ресурсів потребує від людства активних пошуків їх заміників. У зв'язку з цим, виникло виробництво штучних тканин, штучної шкіри, штучних будівельних матеріалів. Використання заміників деяких обмежених ресурсів сприяє подоланню суперечності між потребами і ресурсами.

Важливим способом подолання суперечності між зростаючими потребами і обмеженими ресурсами є економне використання їх. Економія ресурсів, з одного боку, полягає в одержанні високого ефекту виробництва при наявних засобах і коштах, а з іншого - у зменшенні витрат засобів виробництва і коштів на одиницю продукції.

В першому випадку економія ресурсів набуває форми принципу максимальності, а в другому - принципу мінімальності.

Економії ресурсів досягають завдяки запровадженню ефективніших технологій виробництва, поліпшенню якості засобів праці. Коли у світі виникла криза енергетичних ресурсів, це зумовило появу більш економічних засобів праці (двигунів, що споживають менше пального при тій же потужності), побутової техніки (пральних машин, холодильників, електроплит тощо) з меншим використанням електроенергії.

Список використаних джерел

1. Пустовойт О. Модель ресурсокористування України: окремі підсумки та штрихи розвитку / О. Пустовойт // Економіка України.— 2006.— № 7.— С. 27–34.
2. Загорський В. С. Системний аналіз концепції сталого розвитку / В.С. Загорський, Є.М. Борщук. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. — 256 с

Науковий керівник – Мельник І.О., канд. екон. наук, доцент, кафедра економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет